

"הכדור הוא עגול והשיר הוא הקול"

עמוד 1

- **לוגו:** מדינת ישראל, משרד החינוך, המזכירות הפדגוגית, הפיקוח על הוראת הספרות.
- **כותרת מרכזית:** הכדור הוא עגול והשיר הוא הקול.
- **כותרות נוספות:** שירי כדורגל באצטדיון השירה.
- **קרדיט:** גלית טולדו משגב, מדריכה ארצית.

עמוד 2

- **כותרת:** שריקת הפתיחה.
- **שירים במרחב:**
 - גול ברגל שמאל / רוני סומק.
 - מדרש מגרש / גלעד מאירי.
 - שיר מספר 1 מתוך "סימונים" / שיימוס היני.
 - כדור עונשין / רוני סומק.
 - התחרות של כדורגל / נתן אלתרמן.
 - איך זה נגמר / יובל פז.
 - כדורגל / שי דותן.
 - כדורגל / יוסי שריד.
- **דברי פתיחה:** "ברוכים הבאים לאצטדיון השירה. כאן תוזמנו להכיר שירים העוסקים בעולם הכדורגל, לתרגל מיומנויות הקשורות בקריאה ובפרשנות שירה, ולבחון את הקשר שבין ספרות לחיים!".
- **הנחיה:** שוטטו במגרש מרחב הלמידה, במעבר בין השקפים, או בלחיצה על כל אחד מהשירים.
- **סיום:** שריקת הסיום.

עמוד 3

- **כותרת:** שריקת הפתיחה.
- **משימה:** קראו את הכתבה, "שירת הפנדל", העוסקת בספר שירת הכדורגל הראשון בישראל, "קורה פנימית".
- **לדיון/לכתיבה:**
 - כיצד, לדעתכם, ניתן לחבר בין כדורגל לשירה?.

- הכתבה מציגה את דעותיהם של גברים בלבד בנוגע לשירת כדורגל. מה ניתן ללמוד מכך על תפיסות של גבריות ונשיות בעולם הכדורגל?
- מה דעתכם על הטענה ש"כדורגל הוא משחק של גברים"?.
- האם לדעתכם, יש מקום לשירה במגרשי הכדורגל?.
- **מקור:** "קורה פנימית" אנתולוגיה בעריכת גלעד מאירי, הוצאת מדיה 41, 2009.

עמוד 4

- **שיר:** כדור עונשין / רוני סומק. [קישור לשיר](#) [קישור לרוני סומק מקריא את שירו](#)
- **טקסט חזותי (גרפיטי):** "לעולם לא תלכי בית"ר ירושלים. לב מכדור סמרטוטים מתגלגל בין חצי קילו עגבניות".
- **לדיון, חשיבה וכתובה:**
 1. אילו דימויים עולים במהלך קריאת השיר, וכיצד כותרת השיר "כדור עונשין" מכוונת להבנתו?.
 2. כיצד, לדעתכם, מחבר המשפט "לעולם לא תלכי לבד בית"ר ירושלים" בין עולם הכדורגל לבין רגשות, זהות ושייכות?.
 3. כיצד, לדעתכם, מעצבים הסמלים המרכזיים בשיר והאיזכורים ההיסטוריים והדתיים את האווירה ואת המסר?.
 4. מהי משמעות האמירה "הזמן הוא כדור עונשין של בועט ונבעט אחד", וכיצד היא מסכמת את רעיונות השיר?.
 5. משימת יצירה: בחרו סמל אחד מהשיר וצרו יצירה חזותית או כתבו שיר קצר בהשראת "כדור עונשין" המתייחס לחוויה אישית או חברתית.

עמוד 5

- **שיר:** כדורגל / שי דותן. [קישור לשיר](#) [קישור לשי דותן מקריא את שירו](#)
- **לדיון, חשיבה וכתובה:**
 1. כיצד מוצג הכדורגל בשיר, ומהי המשמעות הרחבה שהוא מקבל מעבר למשחק עצמו?.
 2. מהו הקשר בין הדובר לאביו, וכיצד הוא מתבטא בשיר? הביאו ציטוטים.
 3. אילו תחושות עולות מן השיר, והאם הסיום מבטא אופטימיות או פסימיות? נמקו.

עמוד 6

- **שיר:** איך זה נגמר / יובל פז. [קישור לשיר](#)
- **לדיון, חשיבה וכתובה:**
 1. כיצד מצטיירת דמותו של קלואני, וכיצד מתארים הילדים האחרים את התנהגותו?.

2. מה עשוי להסביר את התנהגותו ואת הצורך שלו לנצח, ומה ניתן ללמוד מכך על התמודדות עם בריונות?
3. כיצד שם השיר תורם להבנת ההתרחשות והמסר, במיוחד לאור הביטוי המוכר משירו של אהוד בנאי "איך זה נגמר בסוף, כולם יודעים"?
4. בחרו אחת מן המשימות הבאות: מכתב לקלוואני, סיום אחר לשיר, או שיר תגובה.

עמוד 7

- **שיר:** כדורגל / יוסי שריד. [קישור לשיר](#)
- **לדיון, חשיבה וכתובה:**
 1. כיצד מוצג הכדורגל בשיר, ומה ניתן ללמוד ממנו על החיים לפי הדובר?
 2. מה משמעות האמירה "מכדורגל לומדים המון דברים", ומהם הדברים שהדובר לומד?
 3. אילו תחושות עולות מן השיר, והאם הסיום מבטא אופטימיות או פסימיות? נמקו.
 4. האם לדעתכם ניתן ללמוד ערכים או תובנות לחיים דרך כדורגל? הסבירו והדגימו.

עמוד 8

- **שיר:** התחרות של כדורגל / נתן אלתרמן. [קישור לשיר](#) [קישור לכתבה על האירוע](#)
- **רקע:** "חשוב שאנו נכה בגויים" (דוד בן-גוריון).
- **נקודות לדיון:** פוליטיקה ביציע: עשרה שרים ושרה אחת (גולדה מאיר). האירוניה של אלתרמן על ההתגייסות הלאומית למשחק.
- **פעילות יצירתית:** המחזה, איור, או הפקת קליפ.
- **לדיון וחשיבה:** נימת הדובר, ביקורת חברתית, אמצעים ספרותיים, נקודת מבט, הקשר היסטורי, תגובה אישית ורלוונטיות לימינו.
- **פעילות חקר:** אלתרמן והספורט, ספורט ותקשורת.

עמוד 9

- **שירים נוספים:**
 - [גול ברגל שמאל / רוני סומק](#).
 - [מדרש משחק / גלעד מאירי](#).
 - [שיר מספר 1 מתוך "סימונים" / שיימוס היני](#).
- **משימות לדיון/כתובה:**
 - בחרו בשיר אחד והסבירו כיצד הוא משלב בין עולם הכדורגל לעולם השירה.
 - כתבו שיר קצר המשלב כדורגל עם נושאים כמו אהבה, ילדות, זהות או משפחה.

עמוד 10

- **כותרת:** איצטדיון השירה - שריקת הסיום.
- **סיכום:** "המגרש כראי לחיים. ניצחון והפסד, בדידות ושייכות. הכדורגל הוא שפה, זיכרון ותרבות".
- **קרדיט:** גלית טולדו משגב, מדריכה ארצית להוראת הספרות.

עמוד 11

מקורות:

- המרחב מבוסס על מרחב "הכדור הוא עגול והשיר הוא הקול" מאתר "[ספרות והחיים](#)", גלית טולדו משגב
- אנתולוגיית שירי הכדורגל "קורה פנימית" (2009) בעריכת גלעד מאירי
- אנתולוגיית שירי "[קריאת משחק](#)" (2021) בעריכת גלעד מאירי.
- אתר "[אוצר השירה](#)"
- גלעד מאירי "חלוץ מטרה - נתן אלתרמן, תרבות, 8.6.10 ynet, [בקישור](#)
- **הערה:** כל התמונות נוצרו ע"י גלית טולדו משגב בעזרת Google Gemini.